

Åtgärdsplan för apotekarprogrammet

& master i farmaceutisk vetenskap

Utbildningskommittén för farmaci
Augusti 2020

Inledning

Apotekarprogrammet vid Göteborgs universitet genomgick år 2019 en extern kvalitetsutvärdering enligt vid fakulteten upprättad 6-årscykel. Utvärderingen baserades på ett underlag¹ sammanställt av programledningen, vilket en extern bedömargrupp beslutad av Sahlgrenska akademien gavs tillgång till. Bedömargruppen gavs tid att sätta sig in i materialet och därefter träffa företrädare för apotekarprogrammet (programledning, lärare och andra medarbetare, studenter, alumner, avnämare etc.) vid ett platsbesök som sträckte sig över två dagar i september 2019. Den 26:e november levererade bedömargruppen sitt slutgiltiga utlåtande (dnr GU 2019/1715).

Följande personer ingick i bedömargruppen:

- Gro Smistad, ordförande för den externa bedömargruppen, professor Universitetet i Oslo
- Erik Björk, lektor Uppsala universitet
- Zaeim Nassori, leg. Apotekare Apotek Hjärtat
- Tomas Gysell, PhD, chef enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande/PIL Göteborgs universitet
- Anton Astré, studentrepresentant Uppsala Universitet

Bedömargruppen inleder sin rapport med: *”I samband med granskningen har bedömargruppen lyft både styrkor och svagheter, men diskussionen fokuserar på svagheter. Således kan det verka som om det finns många brister, men det stämmer inte, för totalt sett är den utbildning som ges mycket bra! Syftet med att fokusera på bristerna är att dokumentet ska kunna användas för kvalitetsutveckling, och således är det rimligt att svagheter ges mer utrymme i utvärderingen, än det som faktiskt är mycket bra. Vi har också inkluderat en del inspel som framkom under intervjuerna, vilka vi ser kan vara användbara för programledningen”* (programledningens översättning).

Utbildningskommittén för farmaci (UKF) har i denna åtgärdsplan valt att lista de brister och förslag på åtgärder som framkommit i bedömarutlåtandet, samt bedömt deras respektive svårighetsgrad, planerade åtgärder, ansvarig för åtgärd, tidsplan samt uppföljning. UKF har valt att inte lyfta övriga kvalitetsfrämjande åtgärder (exempelvis avseende genomströmning, språkfärdigheter, formella förkunskapskrav etc.) man arbetar med utöver vad som identifierats av den externa bedömargruppen.

Citat kring identifierade brister (/motsvarande) ur bedömarutlåtandet återfinns under tabellen.

¹ innehållande dokumentation om: Antagningsstatistik, Årlig kvalitetsuppföljning 2018, Enkäter och Rapporter, Generell examen, Genomströmning, Kursplaner och Litteraturlistor, Lärarlista, Översikter Kurser och Förkunskapskrav, Studentinlaga, Studier Genomströmning och hälsa, Styrdokument, Tidigare utvärdering 2014, Utvalda kurser Extra material, Verksamhetsberättelser, Sammanfattning och läsanvisningar.

Åtgärdsplan

Bedömningskriterium	Identifierad brist/ givet förslag	Svårighetsgrad (allvarlig/ medel/ ej prioriterad)	Planerad åtgärd	Tidsplan	Ansvarig(a)	Uppföljning/ resultat
1) Att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål	1:1 Tydliggör innebörden av lärandemålen för studenterna	Allvarlig	Respektive kursledare får i uppdrag att dels tillse att lärandemålens innebörd förklaras för studenter vid kursstart, dels vid behov revidera aktuell kursplan och återkoppla hur man arbetat med denna fråga i den årliga kvalitetsuppföljningen.	Avrapportering genom årlig kvalitetsuppföljning 2021	Kursledare ansvarar för implementering och återrapportering	Kontinuerlig kontroll att efterfrågad information årligen skickas in.

1	1:2 Öka interaktion mellan kurser och minska oplanerad dubbel-undervisning	Allvarlig	<p><i>(Slås ihop med 2:1)</i></p> <p>Skapa block om ca: 3-5 kurser vilka ämnesmässigt kan anses länka till varandra. Hålla möten med dessa block (kursledning, lärare och programledning + studentrepresentanter). Rapport över identifierade möjliga förbättringsåtgärder lämnas till programledningen. Efter ca: 1 år lämnas redogörelse över genomförda förändringar.</p> <p>Även Individuell återkoppling vid grupparbeten skall diskuteras här.</p>	<p>Möten under 2020-2021</p> <p>Rapport lämnas av respektive block under 2021.</p> <p>Uppföljning av kursledare under 2022</p>	<p>Programledning ansvarar för blockindelning och möten</p> <p>Kursledare ansvarar för rapport, implementering och återrapportering</p>	<p>Rapporter bör inlämnas senast under 2021, med redogörelse ca 1 år därefter.</p>
1	1:3 Överväg OSCE-tentamen efter VFU	Medel	<p>En OSCE-tentamen kommer att införas för att examinera (minst) ett flertal av kursens lärandemål.</p>	<p>Denna examination införs 2021</p>	<p>Kursledningen</p>	<p>...</p>

1	1:4 Säkerställ att tydliga bedömningskriterier för alla examinerande moment finns	Allvarlig	<p>Kalla kursledare till ett "Seminarium om målbaserad bedömning" för att synliggöra eventuella problem.</p> <p>Fokus läggs på inlämningsuppgifter och andra obligatoriska moment.</p> <p>Åtterrapporering sker genom den årliga kvalitetsuppföljningen.</p>	<p>Seminarium under 2021</p> <p>Avrapportering genom årlig kvalitetsuppföljning 2021-2022</p>	<p>Programledning ansvarar för seminarium</p> <p>Kursledare ansvarar för implementering och åtterrapporering</p>	<p>Kontinuerlig kontroll att efterfrågad information årligen skickas in.</p>
1	1:5 Säkerställ progression m a p generiska färdigheter	Medel	<p>Återuppta arbetet med sammanställande av generiska färdigheter. Arbetsgrupp tillskapas inom UKF.</p>	<p>Arbetsgruppen lämnar rapport till UK under vt2021.</p>	<p>UKF genom arbetsgrupp.</p>	<p>Rapport klar i maj 2021.</p>
1	1:6 Eftersträva IPL-tillfälle med läkar- och sjuksköterskestudenter	Medel	<p><i>(Slås ihop med 6:2)</i></p> <p>IPL-moment med BMA-studenter finns i dagsläget på FLS533. Apotekarprogrammet medverkar vid den akademigemensamma IPL/MR-dagen.</p> <p>Inled diskussion med läkarprogrammet.</p>	<p>Kommer bli aktuellt om några år, pga. omläggning av läk.prog. Möte planeras ht2020.</p>	<p>Programledning</p>	<p>Möte hålls med företrädare för läk.prog. ht 2020.</p>

2) att undervisningen sätter studenternas lärandemål i centrum	2:1 Individuell återkoppling vid grupparbeten	<i>se: 1:2</i>	<i>se: 1:2</i>	<i>se: 1:2</i>	<i>se: 1:2</i>	<i>se: 1:2</i>
2	2:2 Stärk professionsperspektivet (yrkeskopplingen) på de tidigare kurserna	Allvarlig	<p><i>(Slås ihop med 2:3)</i> Intensifiera redan påbörjat arbete. Prioritera arbetet med block:kemi (se: 1:2) redan under vt2020.</p> <p>Nyantagna/tidiga studenter bör tydligare få inblick i vad utbildningen, på några års sikt, syftar till. Personer som kan tjäna som "goda förebilder" bör tidigt medverka. Undervisningen bör tydligare anpassas till målgruppen.</p>	Möten med kursledare inom "kemi-blocket" prioriteras under 2020. Även läkemedelskemister ingår i denna grupp.	Programledning kallar till möten. Kursledningar blir exekutivt ansvariga.	Kurser kommer att göras om av andra anledningar på natfak. Föreslagna åtgärder konkretiseras tillsammans med lärarkåren och införs successivt.
2	2:3 Inför någon form av tidig yrkeskontakt på T1	<i>se: 2:2</i>	<i>se: 2:2</i>	<i>se: 2:2</i>	<i>se: 2:2</i>	<i>se: 2:2</i>
2	2:4 Koppla till läkemedelsrelaterad forskning på kursgivande institution	<i>Medel</i>	Samtliga kursledare uppmanas undersöka, och om möjligt implementera, tydligare koppling till läkemedelsrelaterad forskning vid aktuell institution.	2021	Kursledningen	Följs upp av programledningen under 2022

3) att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet	3:1 Genomgångar av öppenvårdsrelaterad farmakoterapi på VFU	Medel	Ett kursmoment innefattande ett distansseminarium med inlämningsuppgift kommer att utvecklas.	Detta kursmoment kommer att genomföras under nästa kurstillfälle, VT2021.	Kursledningen	Införs i kursplan senast under 2021
3	3:2 Tillse att recepttest på TAF100 speglar komplexiteten och är realistiskt	Medel	Ett recepttest kommer att utvecklas parallellt med OSCE-tentamen (se: 1.3; Den första OSCE införs VT2021 och kommer att omfatta egenvård, för att utökas till recept och egenvård VT2022).	VT2022	Kursledningen	Införs i kursplan senast under 2022
4) att lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll	4:1 Verka för ökad andel lärare med apotekarbakgrund (eller som arbetar med läkemedelsrelaterade frågeställningar)	Medel	Kontakt och opinionsbildning görs redan i syfte att öka andelen anställda lärare med apotekarbakgrund. Frågan kommer att drivas vidare gentemot medverkande institutioner.	2020	Programledningen	...

4	4:2 se Bilaga 3	Medel	Då den bilaga som här åsyftas är relativt omfattande och till stor del lyfter större frågeställningar kommer författaren till just denna bilaga att kontaktas och ett möte att hållas för att i ett första skede konkretisera genomförbara åtgärder.	2020	Programledningen	...
5) att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov	5:1 Säkerställ att programmet (särskilt FAT730) ger nödvändig kompetens inom farmakoterapi och speglar komplexiteten i enskilda fall	Allvarlig	UKF tillsatte ht19 en arbetsgrupp med uppdrag att göra en omvärldsbevakning/lägesbeskrivning av ämnet. Rapport lämnades i december 2019 och kommer att diskuteras i UKF under början av 2020. Här kommer att föras diskussioner om apotekarprogrammet vid GU's position och ev. önskade förändringar. Övriga intressenter kan ges tillfälle att komma med synpunkter. Därefter kommer berörda kursledningar samlas för att diskutera möjliga åtgärder.	2020	UKF	...

5	5:2 Verka för stabilt utbud av valbar(a) kurs(er) inom klinisk farmaci (främst VIL810)	Medel	Då frågan rör bemanning av lärare, och inkluderar två valbara kurser med överlappande bemanning kommer frågan att lyftas till kursansvarig institution.	2020	Programledningen lyfter frågan till kursansvarig institution	...
5	5:3 Säkerställ kommunikationsfärdigheter, även vad gäller patientkommunikation	Medel	Ett moment kommer att utvecklas parallellt med OSCE-tentamen (se: 1.3). Kursledningen kommer att se över innehåll och examination av kommunikationsfärdigheter.	2021	Kursledningen	...
6) att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen	6:1 Se över placering av omtentor med hänsyn till studenternas behov	Allvarlig	Ett redan påbörjat arbete där kursadministratörer uppmanas lägga in samtliga examinationer i ett gemensamt schema för apotekarprogrammet (i TimeEdit) kommer att prioriteras. Detta för att undvika "krockar". Vid programmet ges alltid minst 3 tillfällen att ta salstentamen varje år. Programmet följer uppsatta regler. (Se: "REGLER FÖR EXAMINATION PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ VID GÖTEBORGS UNIVERSITET", punkt 33.)	vt2020	Program-administratör	...

6	6:2 Mer IPL (helst med läkarstudenter)	se: 1:6	se: 1:6	se: 1:6	se: 1:6	se: 1:6
6	6:3 Höj kraven på studenterna inför lab på SA	Medel	Diskussion med studentrepresentanter för att konkretisera vad som önskas (förslaget kom från studentrepresentanter). Överväg mer säkerhets- alt. teoretisk genomgång innan laborationer. Om behov finns: samla in synpunkter via enkät.	2020-2021	Vice ordförande UKF	...
6	6:4 Anpassa curriculum och examination på AFY401 efter studenternas behov (mer förståelse, mindre detaljkunskap)	Medel	En diskussion har nyligen förts med kursledningen och ett antal förbättringsåtgärder identifierades. Programledningen kommer tillsammans med kursledningen att följa upp effekterna av dessa åtgärder på kursens utfall.	Möte hålls under 2020	Programledning och kursledning	...
6	6:5 Säkerställ ersättningstillfällen för obligatoriska moment	Allvarlig	Sammanställning av obligatoriska moment/examinationer och möjlighet till att ta igen missat tillfälle. Diskussion i UKF kring problematiska fall; begära åtgärdsförslag av resp. kursledning där så behövs.	2020	UKF via utskick och sammanställning av programadministratör	Dragning av programadministratör vid terminens sista UK-möte ht2020.

6	6:6 Säkerställ att VFU-studenterna får delta i enkät om inläring och gå igenom resultatet med handledaren	Medel	Det lärstilstest som idag är frivilligt kommer att göras obligatoriskt för student och handledare.	2021	Kursledningen	...
7) att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger	7:1 Överväg åtgärder för att förbättra kontakten mellan studenterna på olika kurser	Medel	Samtal med student- /kårrepresentanter för att identifiera lämpliga åtgärder. Gå ut med enkät till samtliga studenter vid apotekarprogrammet för att samla in synpunkter på önskade åtgärder för att få bättre sammanhållning mellan kurserna. Diskutera möjlighet till "kohort-överskridande" uppgifter under block-seminarierna (se: 1:2).	2020	Vice ordförande UKF ansvarar för att kalla till samtal samt enkät. Programledningen kallar till block-seminarier (se: 1:2).	...
7	7:2 Fortsätt arbetet med den psykosociala miljön på "problem"-kurser	Medel	Programledningen kallar kontinuerligt till möte med kursledningar när man upptäcker problem. Detta kommer man att fortsätta med. Programledningen kommer att införa informationsmöten vid t1 och t3.	2020	Programledningen tillsammans med studievägledare	...

7	7:3 Fler utrymmen för studenterna om möjligt	Ej prioriterad	Programledningen arbetar, genom sin representation på utbildningsorgan på fakultetsnivå, aktivt för en bättre fysisk arbetsmiljö för studenterna. Detta gäller framförallt vid SA, men kommer inkludera i stort sett samtliga kurser när nya natfakshuset nu byggs.		Programledningen	Genomfört
8) att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs	8:1 Kommittén stöder programledningens handlingsplan	Ej brist/förslag	Programledningen tackar för berömmet och fortsätter på inslagen väg.			Genomfört

Ursprungliga formuleringar

1:1	I alle kurs må det tydeliggjøres for studentene hva læringsmålene faktisk innebærer, siden det er læringsmålene som skal ha tydelig fokus ved testing gjennom obligatoriske aktiviteter og på tentor
1:2	Det bør tilstrebes økt interaksjon mellom kursene for å redusere utilsiktet dobbeltundervisning. Tilgang for lærere til aktuelle Canvas-rom kan være én måte å gjøre det lettere for lærere å se hva studentene faktisk har vært igjennom tidligere
1:3	Det bør vurderes å innføre en avsluttende tentamen på praktiken, eksempelvis OSCE, for å sikre likebehandling av studentene og at nivået på alle som får godkjent er tilstrekkelig. Slik får man også testet studentenes kommunikasjonsferdigheter overfor «lege» og «pasient» i praksis.
1:4	Tydelige vurderingskriterier for alle obligatoriske aktiviteter og tentor er viktig og må på plass der det mangler
1:5	En systematisk utvikling av ulike generiske ferdigheter gjennom programmet bør tilstrebes, og et system som viser den enkelte students utvikling i den enkelte ferdighet.
1:6	Et tilbud om IPL med sykepleiere og spesielt leger også i grunnutdanningen bør tilstrebes. Komiteen ser at det vil være vanskelig å få til et opplegg for alle, men kanskje et tilbud til spesielt interesserte (og flinke) studenter er mulig
2:1	Ved gruppearbeid bør det tilstrebes også å gi individuell tilbakemelding til enkeltstudentene, der dette er mulig.
2:2	Økt fokus i begynnerkursene på at studentene faktisk går på Apotekarprogrammet er viktig. En tilnærming kan være å inkludere seminar med fall fra klinikken / legemiddelindustrien som tydeliggjør behovet for grunnleggende kjemiske kunnskaper i farmasien. Som eksempel kom frem utfellingsfare ved tilsetning av komponenter til infusjonsvæsker som går rett inn i pasientens blodårer. Dette er ren kjemi, men siden de som underviser på kursene ikke er apotekare, må slike eksempler/fall formuleres av andre. Her burde man også kunne samarbeide med Reseptarprogrammet.

2:3	Forslag fra alumner: Studiebesøk allerede i T1 for å øke motivasjonen. Andre muligheter er tidlig i studiet å invitere eksterne forelesere som jobber med problemstillinger innen legemiddelutvikling/industri eller doktorander som jobber med dette i sin PhD.
2:4	Arbeide mot å få inn virkelighetstilknytning i de kursene som ikke har tydelig kobling til framtidige yrker ved å f.ex. la studenter på slutten av et laboratoriekurs besøke institusjonen og se hvilken type legemiddelrelatert forskning som foregår.
3:1	Det foreslås å implementere farmakoterapigjennomganger mer spesifikt innrettet mot öppenvårdsfarmaci, under praksisperioden på apotek.
3:2	Det er viktig at resepttesten som gis etter halve praksisperioden gjenspeiler kompleksiteten i resepthåndteringen og at studentenes ferdigheter vurderes ut fra virkelige og komplekse case/fall.
4:1	Det er viktig at Programledningen har fokus på at andel lærere som har apotekar-bakgrunn eller som forskningsmessig arbeider med legemiddelrelaterte problemstillinger, ikke blir for lav, siden denne kompetansen er nødvendig for å tydeliggjøre retningen mot farmasi.
4:2	Bilaga 3 (se rapport).
5:1	Farmakoterapiundervisningen må vinkles slik at studentene får den nødvendige kompetansen innen området. Som apotekare må man bla ha bred kunnskap om prinsippene for den aktuelle legemiddelterapien og virkningsmekanismer, kunne vurdere fordeler og evt interaksjonsrisiko ved samtidig bruk av flere legemidler, og identifisere sannsynlige bivirkninger. Et stikkord er å få frem kompleksiteten i enkelttilfellene der også farmakokinetikken og legemiddelformene inkluderes.
5:2	Det bør jobbes for et kontinuerlig valgbart tilbud til studentene innen klinisk farmasi med nødvendig antall plasser. Dette vil kreve at flere personer involveres slik at sårbarheten reduseres. Siden kliniske ferdigheter også er av verdi ved arbeid i apotek, kan det vurderes om noe også bør inkluderes i grunnutdanningen.
5:3	Kommunikasjonsopplæringen må ha fokus på både på det å gjøre seg forstått (muntlig og skriftlig) men også det å møte pasienten på riktig nivå
6:1	Forsøk å plassere omtentor på tidspunkt som er gunstige for studentene

6:2	Tiltak for å få inn mer IPL (helst med leger) i grunnstudiet
6:3	Still større krav til studentene før de skal på lab i labkursene på SA
6:4	Det er viktig å innrette undervisning og pensum i AFY401 mot Apotekarstudentenes behov. I tillegg; tentamen bør fokusere på forståelse mer enn detaljkunnskap
6:5	Det er fullt forståelig at obligatorisk undervisning ikke kan avholdes flere ganger i løpet av et kurs, men muligheter for oppsamlingsdager bør vurderes hvis dette ikke allerede foreligger
6:6	La alle studentene fylle ut/fortsett å la studentene fylle ut enkäten om hvordan studenten lærer best og at denne gjennomgås med veilederen i begynnelsen av VFUen
7:1	Vurder tiltak for å bidra til mer kontakt på tvers av kull, eksempelvis i form av et obligatorisk seminar med gruppearbeid (innen etiske problemstillinger ble foreslått som en mulighet av studentene) og grupper satt sammen på tvers av kull
7:2	Det er viktig å fortsette arbeidet med det psykososiale miljøet på «problem»-kursene
7:3	Flere studieplasser og grupperom vil selvfølgelig være en fordel – men kanskje ikke så lett å oppdrive
8:1	Komiteen støtter disse tiltakene [se: Årlig kvalitetsoppfølging 2018]; dette viser at Programledningen faktisk tar tak i utfordringene som oppstår – fortsett med det!